

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Pečenky a soudců Mgr. Jana Nováka a JUDr. Hany Brožové ve věci

žalobce: **Jakub Ž.**, narozený xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Robertem Pšenkem
sídlem Kobližná 47/19, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Mgr. Vladimír Ž., MBA**, narozený xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou JUDr. Janou Rejškovou
sídlem Vodní 5178, 760 01 Zlín

o výživné zletilého dítěte, k odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 23. 3. 2018, č. j. 29 C 1/2017-490,

takto:

I. Rozsudek okresního soudu **se** v napadeném výroku I. **potvrzuje**.

II. Rozsudek okresního soudu **se** v napadených výrocích II. a III. **mění** takto:

Žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady řízení před soudem prvního stupně v částce 87 967 Kč do tří měsíců od právní moci rozsudku k rukám advokátky JUDr. Jany Rejškové.

Žalobce je povinen nahradit státu – České republice na účet Okresního soudu v Olomouci náklady řízení ve výši 734 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Leona Gedeonová.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení před soudem druhého stupně.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud zamítl žalobu, aby byl žalovaný povinen přispívat na výživu žalobce částkou 10.000 Kč měsíčně počínaje měsícem lednem 2016 (výrok I.). Výrokem II. byla žalobci uložena povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 175.934 Kč do šesti měsíců od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalovaného, a dále bylo žalobci výrokem III. uloženo zaplatit státu na náhradě nákladů řízení částku, jejíž výše a splatnost bude určena samostatným usnesením. Okresní soud přitom uzavřel, že vzdělávání žalobce na Gymnáziu xxx bylo ukončeno 30. 6. 2016, žákem školy přestal být od 1. 10. 2016, klasifikaci však mohl uzavřít společně s ostatními spolužáky do 26. 4. 2016, když mu v tom nebránily žádné administrativní překážky. Pokud by se tak stalo, mohl maturovat spolu se svými spolužáky v jarním zkušebním období (květen 2016), případně v podzimním zkušebním období (září 2016). Maturitní zkoušku však žalobce konal s ohledem na pozdní podání přihlášky až v květnu 2017. V období od 10. 11. 2016 do 1. 12. 2016 byl žalobce veden v evidenci uchazečů o zaměstnání u úřadu práce, z níž byl sankčně vyřazen pro nesplnění oznamovací povinnosti. Od 20. 7. 2017 se pak žalobce stal studentem Univerzity xxx, za první semestr akademického roku 2017/2018 však nezískal žádný z předepsaných 20 kreditů, předzápis do 2. semestru rovněž neprovedl. Na základě těchto zjištění okresní soud uzavřel, že formálně byl žalobce studentem, a tedy osobou, která není schopna se sama živit z důvodu přípravy na budoucí povolání, v období od 1. 1. 2016 do 30. 9. 2016 (Gymnázium xxx) a následně od 20. 7. 2017 nadále (Univerzita xxx). Pokud jde o období od 1. 1. 2016 do 30. 9. 2016, nelze podle prvostupňového soudu žalobce považovat za osobu, která není schopna se sama živit, když v tomto období se žalobce namísto řádného studia věnoval výdělečné činnosti související s jeho zájmy (lyžování). Jde-li pak o studium žalobce na Univerzitě xxx (od 20. 7. 2017 nadále), vyhodnotil je okresní soud s ohledem na studijní výsledky žalobce jednoznačně za formální a za „studium pro studium“. Ani v posléze označeném období tedy žalobce nelze považovat za osobu, která by měla nárok na výživné, když jeho studium není účelné. Nad rámec uvedeného okresní soud uzavřel, že chování žalobce (syna) ve vztahu k žalovanému (otci) je v rozporu s dobrými mravy, jde přitom o násilné, vulgární a neuctivé jednání, které je v rozporu se zásadou zakotvenou v § 857 odst. 1 občanského zákoníku, podle níž je dítě povinno dbát svých rodičů. Konkrétně šlo např. o opakovaná vyjádření žalobce, že svého otce ze srdce nenávidí a že by bylo lepší, kdyby žalovaný umřel. Za situace, kdy dle učiněných zjištění žalobce řádně nestuduje a vůči žalovanému se dopouští porušování korektivu dobrých mravů, okresní soud žalobu v celém rozsahu zamítl jako nedůvodnou.
2. **Včas podaným odvoláním napadl rozsudek okresního soudu žalobce.** Okresnímu soudu zejména vytýkal, že nepřihlédl k důkazům, které byly způsobilé prokázat nadstandardní příjmy žalovaného a jeho celkovou majetkovou situaci, zejména pak k daňovým přiznáním žalovaného. Podle žalobce tak prvostupňový soud zcela rezignoval na podrobnější zjištění majetkových možností žalovaného. Žalobce dále vyjádřil nesouhlas se závěrem okresního soudu, který jej v období od 1. 1. 2016 do 30. 9. 2016 označil za osobu, která je schopna se sama živit. Své příjmy v označeném období v porovnání s příjmy a možnostmi žalovaného označil za zanedbatelné. Ve vztahu ke svému studiu na univerzitě v období od 20. 7. 2017 žalobce zdůraznil, že studium obecně vůbec nemusí prohlubovat předchozí vzdělání; podle ustálené rozhodovací praxe je další studium vždy vhodné. Žalobce rovněž nesouhlasil s okresním soudem v otázce hodnocení tzv. dobrých mravů, když v tomto ohledu označil dokazování provedené před okresním soudem za nedostatečné. Žalobce závěrem požadoval, aby odvolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení.

3. Žalovaný ve svém vyjádření k podanému odvolání označil dokazování před okresním soudem za pečlivé a samotné řízení za korektní. Žalovaný zdůraznil, že žalobce je vůči němu vulgární a chová se takovým způsobem, který je naprosto neslučitelný s dobrými mravy. Dále poukázal na skutečnost, že žalobce neuznával ani autoritu vyučujících, třídní učitelkou na střední škole byl hodnocen jako problematický žák s minimálním zájmem o studium a špatným prospěchem. Žalovaný rovněž vyjádřil přesvědčení, že za účelné rozhodně nelze považovat studium na vysoké škole, kde žalobce nesplnil ani jednu z předepsaných studijních povinností. Závěrem žalovaný zdůraznil, že dle vyjádření matky žalobce již žalobce s matkou nežije, měl ukončit studium a vycestovat do zahraničí a matka mu již žádným výživným nepřispívá. Měl to být naopak žalobce, kdo rodině přispíval na živobytí, a to od března 2018, když v této době pracoval na různých brigádách. S odkazem na uvedené žalovaný požadoval, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil.
4. V úvodu odvolacího jednání konaného dne 17. 10. 2018 se zmocněnec žalobce vyjádřil tak, že o žalobci nic neví, od klienta má pouze takové informace, že by byl ochoten vzít návrh ve věci samé zpět, pokud by si protistrana nesla své náklady řízení sama. S tímto postupem žalovaný nesouhlasil s odůvodněním, že již v průběhu řízení u okresního soudu bylo ze strany žalovaného výslovně navrhováno, aby žaloba byla žalobcem vzata zpět s tím, že každý si ponese své náklady. Tento návrh žalobce podle žalovaného důrazně odmítl.
5. Krajský soud přezkoumal rozsudek okresního soudu, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 206, § 212 občanského soudního řádu – dále jen „o. s. ř.“) s akceptací limitů stanovených v ustanovení § 205a o. s. ř., a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není důvodné.
6. Krajský soud především přejímá skutková zjištění okresního soudu, jak jsou obsažena v odůvodnění napadeného rozsudku, a pro stručnost na ně zcela odkazuje. V tomto ohledu krajský soud doplňuje, že dokazování v řízení před soudem prvního stupně bylo realizováno řádně a pečlivě a našlo také odpovídající odraz v podrobném odůvodnění napadeného rozsudku. Odvolací soud toliko doplnil dokazování, přičemž takto zjistil z protokolů o jednání u Okresního soudu v Kroměříži ve věci sp. zn. 14-0 Nc 11032/2016 ze dne 11. 4. 2018 a 30. 5. 2018, že matka žalobce výslovně uvedla, že žalobce ukončil studium (na vysoké škole) po skončení prvního semestru, protože nesplnil studijní povinnosti. Dále uvedla, že syn (žalobce) už s ní ve společné domácnosti nežije, když vycestoval do Velké Británie a chystal se také do Holandska. Podle jejího výslovného vyjádření pracoval žalobce v tomto období na různých brigádách.
7. Po zhodnocení důkazů provedených před oběma soudy je třeba konstatovat, že okresní soud opatřil potřebná skutková zjištění a zjištěný skutkový stav správně podřadil pod odpovídající zákonná ustanovení. Se závěry okresního soudu, které vedly k zamítnutí žaloby, aby byl žalovaný povinen přispívat na výživu žalobce částkou 10.000 Kč měsíčně počínaje lednem 2016, se odvolací soud zcela ztotožňuje. V tomto ohledu lze stručně zrekapitulovat, že v období, kdy bylo žalobci povoleno vzdělávání dle individuálního vzdělávacího plánu (2. 9. 2015 – 30. 6. 2016), tento do školy fakticky nedocházel, z důvodů na své straně navíc nestihl dokončit klasifikaci ve stanoveném termínu (do 15. 9. 2016). Žalobce přitom dle vyjádření školy mohl uzavřít klasifikaci do 26. 4. 2016 a absolvovat maturitní zkoušku se svými spolužáky. V označeném období se žalobce věnoval výhradně výdělečné činnosti úzce související s jeho zájmy. Situace kolem studia žalobce a jeho celkový přístup k plnění studijních povinností je dále dokumentován skutečností, že žalobce po opožděném ukončení klasifikace podal pozdě také přihlášku k maturitě a školou byl hodnocen jako problémový žák s minimálním zájmem o školu a špatným prospěchem. Pouze pro úplnost odvolací soud dodává, že do takto získaného obrazu zcela zapadá rovněž přístup žalobce k ostatním povinnostem, když tento byl v období po ukončení studia na gymnáziu veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, z níž byl sankčně vyřazen pro nesplnění svých povinností, případně okolnost, že mu byl odebrán řidičský průkaz za řízení v opilosti. Obdobný závěr lze nepochybně učinit rovněž ve vztahu ke studiu žalobce na vysoké škole, které (jak nově odvolací soud zjistil) sám ukončil, protože nesplnil studijní povinnosti. S odkazem na všechna podrobně Shodu s prvopisem potvrzuje Leona Gedeonová.

rozebraná zjištění tak musí odvolací soud shodně se soudem prvostupňovým konstatovat, že **se žalobce v průběhu celého hodnoceného období (od ledna 2016 dosud) nevěnoval řádně studiu a nelze jej tak považovat za osobu, která v tomto období nebyla schopna se sama živit.**

8. Krajský soud se dále plně ztotožňuje s argumentací okresního soudu, pokud tento uzavřel, že chování žalobce k žalovanému (jeho otci) je dlouhodobě v příkrém rozporu s dobrými mravy. V tomto ohledu odvolací soud zcela odkazuje na bezchybné a vyčerpávající hodnocení problematiky prvostupňovým soudem. Za popsání stavu tak lze shrnout, že v tomto řízení nebyly prokázány předpoklady pro přiznání výživného, přičemž každý z výše rozebraných důvodů by byl i samostatně způsobilým pro nepřiznání požadovaného nároku. Z tohoto důvodu proto i krajský soud považuje za nadbytečné a nevhodné podrobněji prokazovat a hodnotit majetkové a výdělkové poměry žalovaného, když tyto okolnosti nemohly mít na výsledek řízení žádný vliv.
9. Z výše uvedených důvodů odvolací soud rozsudek okresního soudu v napadeném výroku I. postupem dle § 219 o. s. ř. potvrdil.
10. Výrokem II. tohoto rozhodnutí odvolací soud dále rozhodoval o náhradě nákladů řízení vzniklých účastníkům a státu před soudem prvního stupně. V tomto ohledu odvolací soud rekapituluje, že okresní soud výrokem II. napadeného rozsudku přiznal zcela procesně úspěšnému účastníkovi (žalovanému) právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů, a to ve smyslu ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalovanému byla takto přiznána částka 175.934 Kč, přičemž okresní soud neúspěšnému účastníkovi (žalobci) uložil zaplatit ji do šesti měsíců od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalovaného. Pokud se týká jednotlivých složek a výpočtu uvedené částky představující přiznanou náhradu nákladů řízení, odkazuje odvolací soud zcela na přesný výpočet a specifikaci provedenou okresním soudem na straně č. 28 napadeného rozhodnutí, s nimiž se ztotožňuje. Na rozdíl od soudu okresního se odvolací soud v této souvislosti zabýval také možností uplatnění postupu dle § 150 o. s. ř. (tzv. moderační právo soudu). Krajský soud se možným uplatněním tohoto postupu zabýval z úřední povinnosti, přestože jeho užití výslovně navrhoval v průběhu odvolacího řízení zástupce žalobce. V projednávané věci lze uzavřít, že plný procesní úspěch má žalovaný, který od počátku řízení navrhoval úplné zamítnutí žaloby. Podle § 142 odst. 1 o. s. ř. tak má právo na náhradu nákladů řízení od žalobce.
11. Občanský soudní řád nicméně předpokládá, že v některých případech by se povinnost nahradit náklady řízení mohla jevit jako nepřiměřená tvrdost. Proto ust. § 150 o. s. ř. umožňuje, aby ve výjimečných případech z důvodů zvláštního zřetele hodných soud náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti nepřiznal. Při zkoumání existence důvodů hodných zvláštního zřetele soud přihlíží k majetkovým, sociálním a dalším poměrům všech účastníků řízení. Je tedy třeba zvažovat nejen majetkové poměry toho, kdo by měl hradit náklady řízení, ale i to, jak by se takové rozhodnutí dotklo majetkových poměrů oprávněného účastníka. Současně je nutné zohlednit také okolnosti, které vedly účastníka k soudnímu uplatnění jeho nároku, a postoj účastníků v průběhu řízení.
12. Krajský soud se proto v návaznosti na odvolací argumentaci žalobce směřující k aplikaci § 150 o. s. ř. zabýval tím, zda v jeho případě lze za nepřiměřenou tvrdost považovat uložení povinnosti nahradit žalovanému náklady řízení v částce 175.934 Kč. Odvolací soud dospěl v tomto ohledu ke kladnému závěru, tedy že je na místě aplikovat ust. 150 o. s. ř., nikoli však zcela, jak žádal žalobce, ale pouze částečně. Krajský soud v souladu s ust. § 150 o. s. ř. shledal v řešené věci důvody hodné zvláštního zřetele, jež jsou dány zejména komplexními poměry žalobce, jakož i celkovými okolnostmi případu, které vedly k podání žaloby. Odvolací soud zejména zdůrazňuje, že žalobce je mladým člověkem na startu své profesní kariéry, což samo o sobě bývá spojeno s počátečními těžkostmi ve výdělkové a majetkové sféře. Na této skutečnosti pak nic nemění ani fakt, že dosavadní studium žalobce lze z dlouhodobého pohledu jen stěží nazvat řádným. Při aplikaci ust. § 150 o. s. ř. odvolací soud dále významně zohlednil specifickou povahu tohoto

Shodu s prvopisem potvrzuje Leona Gedeonová.

řízení, kdy proti sobě stojí nejbližší příbuzní, a to otec a syn. Ze všech okolností projednávané věci je přitom zřejmé, že současný spor otce a syna má původ v dlouhodobě neutěšené rodinné situaci, která byla primárně vytvářena rodiči žalobce, a právě dlouholetý konfliktní vztah mezi žalovaným a jeho manželkou (rodiči žalobce) zcela jistě přispěl k narušení vztahů mezi otcem a synem, což v konečném důsledku vedlo také k tomuto řízení. Při úvahách o rozsahu užití moderačního práva v tomto případě musel odvolací soud na druhou stranu zohlednit také skutečnost, že žalobce si musel být již ve fázi řízení před okresním soudem vědom, že s ohledem na průběh svého studia pravděpodobně nemusí být se svou žalobou úspěšný. V důsledku dlouhodobého setrvání na svém požadavku tak žalovanému způsobil další objektivní náklady, které jím musely být hrazeny. Žalobce, jakožto dospělá a svéprávná osoba, tak musí nést alespoň částečně odpovědnost za vedení tohoto sporu. Ze všech podrobně rozebraných důvodů považuje odvolací soud za spravedlivé, aby žalobce byl zavázán uhradit procesně plně úspěšnému žalovanému polovinu nákladů, jak byly bezchybně vyčísleny již okresním soudem ($175.934 : 2 = 87.967$). V souladu s ust. § 160 odst. 1 o. s. ř. byla lhůta k plnění s ohledem na výši částky stanovena v prodloužené délce tří měsíců od právní moci rozhodnutí. Žalobce byl výrokem II. zároveň zavázán nahradit státu náklady řízení spočívající v přiznaném a již vyplaceném svědečném ve výši 734 Kč. V tomto ohledu soud vycházel z ust. § 148 odst. 1 o. s. ř. a k úhradě této částky zavázal neúspěšného účastníka řízení, když u žalobce nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (§ 138 o. s. ř.).

13. Z výše uvedených důvodů odvolací soud rozsudek okresního soudu v napadených výrocích II. a III. podle § 220 o. s. ř. změnil.
14. Výrokem III. tohoto rozsudku krajský soud dále rozhodl o nákladech řízení účastníků před soudem druhého stupně s přihlédnutím k tomu, že plně procesně úspěšný žalovaný se práva na náhradu nákladů odvolacího řízení výslovně vzdal (§ 224 odst. 1 o. s. ř., § 142 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Dovolání **není** přípustné.

Olomouc 17. října 2018

Mgr. Milan Pečenka v. r.
předseda senátu

Vypracoval: Mgr. Jan Novák
pověřený člen senátu